

Position paper: Corona contact-tracing app

Door: Sijmen Ruwhof - IT Security Consultant / Ethisch Hacker

Datum: 19 april 2020

Op 11 april 2020 heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de markt een uitnodiging gedaan voor het indienen van voorstellen voor slimme digitale oplossingen voor bron- en contactonderzoek (app). De appathon die van het weekend plaatsvond heb ik aandachtig gevolgd. Het valt te prijzen dat dit selectieproces zo openbaar wordt uitgevoerd.

Selectieproces is afvalrace geweest

De onder hoge tijdsdruk uitgevoerde marktuitlevraag mondde echter uit in een veel bekritiseerde competitie. In een paar dagen tijd zijn 660 projectvoorstellen door 65 experts in sneltreinvaart beoordeeld, zonder duidelijke criteria en structuur. Een deel (9) van de experts heeft publiekelijk afstand genomen van de uiteindelijke selectie. Afgelopen weekend zijn de 7 overgebleven apps gepresenteerd aan het publiek.

Privacy en security in apps niet gewaarborgd

Geen enkele van deze apps blijkt enigszins in de buurt te komen van de door de ministerie gestelde privacy en security randvoorwaarden. De apps zijn allen nog in een zeer prematuur prototype stadium. KPMG beoordeelt de apps als onveilig en volgens de landsadvocaat is de anonimiteit in geen van de apps gewaarborgd. Sommige apps die waren afgewezen bleken technisch veel beter te zijn uitgewerkt.

Het selectieproces heeft niet gewerkt

Het experimentele en overhaaste selectieproces heeft een duidelijke conclusie opgeleverd die unaniem door experts wordt gedragen: het selectieproces heeft niet gewerkt. De enorme haast waarmee het proces werd ingestoken deed op allerlei manieren afbreuk aan een al wankel vertrouwen.

Terug naar de tekentafel

Het slim inzetten van moderne technologie is een heel goed idee. Daar moet echter wel eerst zorgvuldig over nagedacht worden. Expliciete eisen inzake functionaliteit en veiligheid/privacy zijn van het allergrootste belang!

Een app die een dermate grote impact gaat hebben op de Nederlandse samenleving, verdient een gedegen aanpak. De inspanningen die tot nu toe zijn gepleegd, zijn uitermate nuttig geweest om dit beeld helder te krijgen en daarmee zeer waardevol.

60% vrijwillige installatie is bijzonder ambitieus

De beoogde 60% vrijwillige installatie (meer dan 10 miljoen mensen) van de app is met het huidige proces en de voorgeselecteerde 7 apps bijzonder ambitieus. In Nederland heeft 80% van de bevolking een smartphone. Dat betekent dat 3-op-de-4 smartphone-gebruikers de app vrijwillig moet gaan installeren. Er zal daarom heel veel vertrouwen in de app moeten zijn om het een succes te laten worden. Tot dusver heeft het selectieproces weerstand van honderden experts opgeroepen. Hoe wil de overheid de burger overtuigen met deze aanpak terwijl experts zeggen dat het op deze manier niets gaat worden? Vertrouwen komt te voet en gaat te paard.

Experimentele technologie

Het is nog maar de vraag of de beoogde Bluetooth-technologie gaat werken. Daarvoor moet er nog te veel uitgezocht, getest en ontwikkeld worden. De potentie van een app die voldoet aan alle gestelde privacy en security eisen is er, maar om daar te komen dient toch een zorgvuldiger selectieproces gevolgd te worden.

Conclusie

Op basis van mijn observaties van het proces en de doorgenomen voorstellen adviseer ik de Kamer met klem om niet in te stemmen met de uitkomsten van het selectieproces.

Gebruik de verkregen inzichten van de afgelopen week om terug te gaan naar de tekentafel om te onderzoeken in welke mate een app effectief kan zijn bij de ondersteuning van contactonderzoek door regionale GGD's.